ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΑΣ

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΕΤΩΝ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΟΘΩΝΟΣ

('Απὸ τὸ περίφημο βιβλίο τοῦ συνοδεύσαντες τὸν Ὄθωνα κατὰ τὴν κάθοδό του στὴν Ἑλλάδα Βαυαροῦ ἀξιωματικοῦ Χριστοφόρου Νέζερ)

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἐγὼ πετάχτηκα ἀπάνω φοβισμένος, ἐνῶ ὅλοι οἱ ἄλλοι εἶχαν σκάσει στὰ γέλια.

— Μὴ φοβᾶσθε, κύριε, μοῦ εἶπε τότε ὁ δόκτωρ Μίλλερ... Εἶνε οἱ τρόφιμοι τῆς κ. Μίλλερ.

— Ναί, εἶνε τὰ παιδιά μου! Ἐπιβεβαίωσε καὶ ἡ σύζυγος τοῦ γιατροῦ. Τότε φιλέψαμε ὅλοι μας μ' ἕνα μεζὲ τὶς γάτες κ' ἔπειτα ἡ κ. Μίλλερ τοὺς φώναξε δυνατά: «Ἔξω!»

Ἀμέσως ὅλες ἐξαφανίστηκαν.

Τόσο καλὰ τὶς εἶχε γυμνάσει ἡ κυρία τους!

Μείναμε ἀρκετὴ ὥρα μετὰ τὸ φαγητὸ στοῦ δόκτορος Μίλλερ καὶ κατὰ τὸ διάστημα αὐτό, ὁ γιατρὸς προσεκλήθη ἀρκετὲς φορὲς ἔξω ἀπὸ τοὺς λησταί, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἀνάγκη τῆς περιθάλψεώς του.

Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη, ἔμεινα ἄλλες δέκα μέρες ἀκόμα, στὸ Βραχοχῶρι, κατὰ τὶς ὁποῖες πέρασα περίφημα.

Ἔπειτα ξαναγύρισα στὸ Μεσολλόγι, ὅπου διετάχθη νὰ φύγω πάλι γιὰ τὴν Πελοπόννησο.

Κ. Γ.

ΣΤΗ ΜΑΝΗ. ΜΑΧΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΝΙΑΤΕΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΑΣΛΑΝΑΓΑ. Ο ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΣ ΜΟΥ. Ο ΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ ΦΕΔΕΡ. Η ΕΙΡΗΝΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ. κλπ.

Βέβαια, ἡ Μάνη δὲν γεννάει πιά, ὅπως ἡ παλαιὰ Λακεδαίμων, ἄνδρες ὅμοιους μὲ τοὺς ἀρχαίους Σπαρτιάτας. Ἀλλὰ ἂν οἱ σημερινοὶ Μανιάτες δὲν ἔχουν τὰ χαρίσματα τῶν προγόνων τους, ἔχουν πολλὰ δικά τους ἤθη καὶ ἔθιμα, τὰ ὁποῖα διαφέρουν πολὺ ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Ἐπίσης διατηροῦν ἀκόμα μερικὰ ἀρχαῖα ἔθιμα, καὶ στὶς βαπτίσεις καὶ στοὺς γόμους παραθέτουν τὸν μέλανα ζωμὸν τῶν Σπαρτιατῶν.

Σὲ κανένα ἄλλο μέρος ἴσως, ἡ φύσις δὲν δείχτηκε τόσο μητρυιὰ ὅσο στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Μάνης. Οὔτε θάμνο, οὔτε δέντρο βλέπει κανείς. Παντοῦ ὅπου κι' ἂν κυττάξῃς, ἀντικρύζεις βράχους ὁλόγυμνους, ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους φυτρώνει λιγοστὸ χορτάρι. Στοὺς βράχους αὐτοὺς ὑπάρχουν σπηλιές, μέσα στὶς ὁποῖες ζοῦν οἱ πιὸ φτωχοὶ ἀπὸ τοὺς Μανιάτες.

Οἱ Μανιάτες ἄρχοντες μένουν στοὺς μεσαιωνικοὺς πύργους των, ἐπάνω στὶς ἐπάλξεις τῶν ὁποίων περιφέρονται διαρκῶς φρουροὶ ἐπισκοπῶντας τὰ περίχωρα. Ὅλοι σχεδὸν αὐτοὶ οἱ ἄρχοντες βρισκόντουσαν σὲ ἔχθρα μεταξύ τους καὶ γι' αὐτὸ οἱ πύργοι τους ἦσαν σὲ κατάστασι πολιορκίας.

Ὅταν ἀπελευθερώθηκε ἡ Ἑλλάς, σὲ ὅλες τὶς ἐπαρχίες της εἰσήχθησαν νέοι νόμοι. Ὅλοι τοὺς παραδέχτηκαν καὶ μόνον οἱ Μανιάτες ἀντιστάθηκαν. Οἱ Μανιάτες ἀπαιτοῦσαν νὰ ἔχουν τὰ ἴδια δικαιώματα, τὰ ὁποῖα εἶχαν καὶ ἐπὶ Τούρκων, στοὺς ὁποίους μόνο φόρους πλήρωναν καὶ κατ' ὄνομα μόνο ἦσαν ὑποτελεῖς. Ἀλλὰ ἡ Βαυαρικὴ ἀντιβασιλεία δὲν μποροῦσε νὰ κάνει ἐξαιρέσεις. Μὰ καὶ δὲν μποροῦσε νὰ ἐπιβληθεῖ διὰ τῆς βίας στοὺς Μανιάτες, ἀφοῦ κι' αὐτὸς ἀκόμα ὁ Ἰμβραὴμ δὲν εἶχε τολμήσει νὰ εἰσχωρέσει στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Μάνης, κατὰ τὴν ἐπανάστασι. Ἦταν ἀδύνατο νὰ συντηρηθῆ στρατὸς μέσα στὴ γυμνὴ ἐκείνη ἔρημο. Τροφὲς δὲν ὑπῆρχαν οὔτε καὶ γιὰ τοὺς ἴδιους τοὺς Μανιάτες, ἂν καὶ μιὰ παροιμία λέει ὅτι ἐκεῖ ὅπου ὁ γάϊδαρος ψοφάει τῆς πεῖνας, ὁ Μανιάτης βρίσκει νὰ φάει.

Ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὰ παράλια εἶναι πολὺ δύσκολη, κι' ὅσοι θέλουν νὰ ταξειδεύσουν πρὸς τὰ μεσόγεια διατρέχουν πολλοὺς κινδύνους. Τὰ βραχώδη βουνὰ τοῦ τόπου τους οἱ Μανιάτες τὰ χρησιμοποιοῦν ὡς φρούρια ἀπόρθητα κυριολεκτικῶς. Ὅταν πολεμοῦσαν στὰ βουνὰ τῆς πατρίδας τους, οἱ Μανιάτες κατέφευγαν σ' ἕνα ἐξυπνότατο πραγματικὰ τέχνασμα: Τοποθετοῦσαν τὰ φέσια τους στὶς ἄκρες τῶν βράχων τῶν βουνῶν ἐπάνω σὲ θάμνους, κι' αὐτοὶ τραβιόντουσαν δέκα—δεκαπέντε βήματα πίσω, κι' ἀπὸ κεῖ ἔβαλαν ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὁ ὁποῖος ξεγελιόταν λόγῳ τῆς ἀποστάσεως καὶ πυροβολοῦσε ἐναντίον τῶν φεσιῶν, νομίζοντάς τα γιὰ ἀνθρώπους.

Σὲ ὅλες δὲ αὐτὲς τὶς μάχες οἱ γυναῖκες πολεμοῦσαν στὸ πλευρὸ τῶν ἀνδρῶν τους.

Κατὰ τὸ θέρος τοῦ 1834, ἡ κατάστασις στὴ Μάνη ἦταν πολὺ ἀνώμαλη. Οἱ Μανιάτες ἐνεργοῦσαν ἐπιδρομὲς καὶ λεηλατοῦσαν τὴν πεδιάδα τῶν Καλαμῶν γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὸ στάρι τους καὶ τὰ ἄλλα τους τρόφιμα.

Μὰ ἡ ἀντιβασιλεία, δὲν μποροῦσε ν' ἀνεχθῆ αὐτὴ τὴν κατάστασι. Καὶ θέλησε νὰ διευθετήσῃ εἰρηνικὰ τὰ πράγματα. Διέταξε λοιπὸν τὸ στρατηγὸ Χέρτλιγγ νὰ στείλῃ στὴ Μάνη ἀπὸ τὴ Μεθώνη δυὸ λόχους Βαυαρῶν γιὰ ν' ἀπωκαταστήσουν τὴν τάξι, ἀποφεύγοντας ὅμως, ὅσο τὸ δυνατὸν, νὰ συγκρουσθοῦν μὲ τοὺς κατοίκους τῆς χώρας.

Ἤλπιζε ἡ ἀντιβασιλεία, ὅτι ἔφτανε ἡ ἠθικὴ ἐπίδρασις τῶν τακτικῶν στρατιωτῶν γιὰ νὰ πετύχῃ τὸ σκοπό της. Πράγματι δὲ οἱ δυὸ λόχοι προχώρησαν χωρὶς καμμιὰ ἀντίστασι μέσα στὴ Μάνη κι' ἔφτασαν εἰς τὸ χωριὸ Τσίμοβα.

Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Μανιατῶν δέχτηκαν τοὺς Βαυαροὺς εὐγενέστατα καὶ τοὺς παρεχώρησαν γιὰ νὰ καταλύσουν, διαφόρους πύργους. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Βαυαρῶν ξεγελάστηκε ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς περιποιήσεις καὶ φιλοφρονήσεις τῶν Μανιατῶν, κι' οὔτε κἂν ἐφρόντισε νὰ λάβῃ τὰ στοιχειώδη μέτρα ἀσφαλείας, ποὺ πρέπει νὰ λαβαίνῃ κάθε στράτευμα.

Ἔτσι οἱ συμπατριῶτες μας κατέλυσαν σὲ διάφορους πύργους ποὺ βρισκόντουσαν σὲ ἀρκετὴ ἀπόστασι ὁ ἕνας ἀπ' τὸν ἄλλο, κι' ὁ ἀοχηγός τους οὔτε κἂν τοὺς ὑπέδειξε τὸ μέρος ποὺ θὰ συγκεντρωνόντουσαν σὲ περίπτωσι συναγερμοῦ.

Ὅταν ἐνύχτωσε, οἱ στρατιῶτες πλάγιασαν γιὰ νὰ κοιμηθοῦν. Μά, ἔπειτ' ἀπὸ λίγες ὧρες, πετάχτηκαν ἀπ' τὸν ὕπνο τους, ἀκούγοντας τὶς πολεμικὲς ἰαχὲς καὶ τοὺς πυροβολισμοὺς τῶν Μανιατῶν, οἱ ὁποῖοι ἄρχισαν νὰ περικυκλώνουν τοὺς πύργους μὲ τὸ σκοπὸ νά τοὺς ἐπιτεθοῦν.

Οἱ Βαυαροὶ στρατιῶτες ἑτοιμάστηκαν νὰ πολεμήσουν, πρᾶγμα ποὺ τοὺς ἦταν πολὺ εὔκολο, ἀπὸ τοὺς πύργους ὅπου βρισκόντουσαν. Οἱ πύργοι αὐτοὶ ἦσαν ὀχυρώτατοι καὶ ἦταν σχεδὸν ἀδύνατος ἡ ἐκπόρθησί τους.

Τὸ μόνο κακὸ ἦταν ὅτι δὲν εἶχαν ἀρκετὰ τρόφιμα καὶ πολεμοφόδια γιὰ ν' ἀνθέξουν σὲ πολιορκία πολλῶν ἡμερῶν.

Κάθε στρατιώτης δὲν εἶχε περισσότερες ἀπὸ δέκα σφαῖρες κ' ἔτσι γιὰ νὰ ἐξοικονομοῦν τὰ πολεμοφόδιά τους, πυροβολοῦσαν κατὰ τῶν Μανιατῶν, μόνον ὁσάκις οἱ τελευταῖοι πλησίαζαν πολὺ στοὺς πύργους.

Ἐντωμεταξὺ οἱ Μανιάτες ἔριχναν ἀλλεπάλληλες ὁμοβροντίες κατὰ τῶν πύργων, ἀλλὰ δὲν ἔβλαπταν καὶ πολὺ τοὺς Βαυαρούς, ἂν καὶ χρησιμοποιοῦσαν περίφημα τὰ ἱσπανικὰ τουφέκια τους καὶ κατώρθωναν νὰ σημαδεύουν τόσο καλά, ὥστε νὰ περνοῦν τὶς σφαῖρες των μέσ' ἀπ' τὶς στενὲς πολεμίστρες τῶν πύργων.

('Ακολουθεῖ)

κλεμμένων πραγμάτων. Ὁ Πέτερ Γκὰλ λοιπὸν εἶχε κλέψει στὴ μετάφρασι 1.579.251 λίρες στερλίνες, καθὼς καὶ 177 δαχτυλίδια, 947 μαργαριταρένια κολλιέ, 181 χρυσὰ ρολόγια, 309 σκουλαρίκια, 93 διαμαντένιες καρφίτσες καὶ 211 οἰκογενειακὰ κειμήλια, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἀναρίθμητα ἄλλα πράγματα ποὺ εἶχε ὑπεξαιρέσει ἀπὸ τοὺς πύργους καὶ τὰ μέγαρα καὶ ποὺ δὲν τ' ἀναφέρω, γιατὶ ὁ κατάλογός τους εἶναι μακροσκελέστατος.

Ὅλα αὐτὰ μ' ἔκαναν νὰ καταλάβω πὼς ὁ Πέτερ Γκὰλ ἦταν θῦμα τοῦ ὀλεθρίου πάθους του καὶ πὼς δὲν ὑπῆρχε καμμία ἐλπίς, πὼς θὰ γινόταν καλά. Ἔπαψα λοιπὸν νὰ τὸν ὑποστηρίζω καὶ τὸν παράτησα στὴν τύχη του. Ἀπὸ τότε δὲν ἄκουσα πειὰ νὰ γίνεται λόγος γι' αὐτόν.

ΝΤΕΖΙΡ ΚΟΣΤΟΛΑΝΥΙ